

sosialurin

telf. 147 20. 118 20
box 76, 3800 Tórshavn
p/f sosialurin

Útgevri: Fyritaks-
og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)
Bladmenn: Hogni Djurhuus
Jóhann Mortensen
Jan Müller
Lýsingar: Árni Joensen
Uppseting: Sosialurin
Prent: Dimmalætting

Laksaveiðan

VIÐ 2. VIÐGERÐ avgreiddi lögtingið mánakvöldið fiskiveiðusáttmálan við felagsmarknaðin. Sáttmálin varð samtyktur við 17 atkvøðum fyri og einari ímóti.

TAD VERSTA VIÐ hesum sáttmála er, at vit við honum hava givið EEC møguleika fyri at áseta reglur viðvíkjandi okkara egna fiskiskapi á føroyskum sjóki. Hetta ger seg t.d. galdandi tá talan er um okkara egna laksafiskiskap á okkara egna sjóki.

AVLEIÐINGARNAR av hesum verða, at føroysk laksaskip, ið frá landsstýrinum hava fingið loyvi at veiða til samans 1600 tons av laks í ár, nú beinan vegin skulu avmarka hesa veiðu niður í 750 tons fyri so aftur í 1982/83 at avmarka veiðuna heilt niður í 625 tons.

AV TÍ NØGDINI, sum nú er eftir, veiða skip úr felagsmarknaðinum, nevniliga dansk laksaskip, eini 120 tons. Eftir til føroyingar eru nú 500 tons av laks um árið. Og henda avmarking í laksaveiðuni fær stórar avleiðingar, sum ikki bert raka laksaskipini, men eisini allan annan fiskiskap undir Føroyum.

TÁ FISKISKAPURIN eftir laks tók seg upp á føroyskum øki, metti undanfarna landsstýri, at tað, at geva ávísingum tali av skipum loyvi at veiða laks, vildi lætta um tað trýstið, sum var á teimum fiskastovnunum undir Føroyum, ið vit vanliga hava troytt, nevniliga toska- og hýsustovninum og øðrum botnfiskasløgum.

LAKSASKIPINI MUGU nú í ávísan mun aftur í ta gomlu vinnuna. Tað vil siga, at trýstið á botnfiskasløginu, aftur verður stórri. Hetta verður til stóran skaða fyri allar teir, sum veiða á føroysku landleiðini.

Hesin sáttmálin við felagsmarknaðin um sínámillum veiðurættindi kostar føroyska samfelagnum ímillum 100 og 150 mió. kr. Og hetta var so maðurin, ið skuldi venda gongdina í føroyska samfelagnum, um hann slapp framat úti í Tinganesi. Vit mugu so sanniliga ásanna, at gongdin er vend og tað rættuliga munandi, men hon er so sanniliga ikki vend til tað betra.

Fólkaatkvøða um skráseting

Eg taki fult undir við lesarbrævinum, sum stóð í Öygjatiðindum friggjadagin, um at vit eiga at hava eina fólkaatkvøðu

um skráseting av persón-um. Hetta er eitt týðningarmikið mál, ið kemur øllum Føroya fólki við, so vit eiga ikki bert at lata

nakrar fáar mans sleppa at ráða í hesum máli. Vit føroyingar eiga at sleppa at nýta okkara demokrati á ein rættan hátt, og lata

fólkið sjálvt sleppa at taka avgerð í hesum tíðningar-mikla máli.

X

Samgongufólk eisini ímóti EDV-lógaruppskotunum

Summi vilja vera við, at tey, sum eru ímóti fyriliggjandi lógaruppskoti um EDV-skráseting, helst eru vintrahall. Hetta er tó ikki heilt eftirfarandi, tí eisini samgongufólk eru ímóti hesum.

Nøkur av teimum, sum hava gjørt vart við seg í blaðunum, eru enná flokkspolitiskt arbeiðandi og frammaliga í teimum ymsku flokkunum. M.a.: Martin Petersen (ein trúgvur sambandsmaður, eisini uppstillaður), Poul Michelsen (uppstillaður bæði til lögting og býráðsval fyri fólkaflokkinn og nú borgmeistari í Havn), Jógvan Sundstein, (uppstillaður fyri fólkaflokkinn, nú tingformaður) umframt

mong onnur, sum ikki endiliga eru skráset i flokkskartotekunum: Tað eru nógv, sum hava valt borgarligt ferð eftir ferð, sum nú seta knýklar í brýs og spyrja seg sjálvi, um hetta var tað fri- og frælslynta stýri.

Men enn er tó møguleiki at bota um núverandi lógaruppskot. M.a. við at broyta frá at brúka nummarskráseting til at brúka navnaskráseting. Eitt annað er bannað við lóg, at nakað felag kann samla upplýsingar um fólk og selja upplýsingarnar víðari. Hetta er ógvuliga groft brot á persónliga frælsið, tí at lógin forðar ikki fyri at nógv, sum í dag ikki vil

verða skrásett í bókur, kann verða skrásett á ein nógv lættari máta, t.d. skráseta danir atburðin hjá studerandi í hægri skúlam. Persónliga frælsið eigur eisini at ganga fram um visunda- og hægfrøðisligar kann-ingar og eisini ávís privat áhugamál, hetta er ikki tryggjað í núverandi lógaruppskotum og undantøkum teirra. Tað átti eisini at staðið skrivað svart upp á hvitt, at tað er strangliga bannað at flyta upplýsingar út av landinum til m.a. Danmark og so til EF-londini. Sambært lógaruppskotunum er onki sum forðar fyri hesum.

Tað eru tó ikki bert samgongufólk, sum eru móti

EDV-lógaruppskotunum, men eisini framstandandi fólk í hinum flokkunum. M.a.: Petur Reinert fyri Tjóðveldið, Jóannes Dalsgaard fyri Javnaðarflokkin, og Adolf Hansen fyri Framburðs- og fiskivinnuflokkinn. Hetta visir, at nakað alvorligt má gerast við núverandi lógaruppskot, so tey ikki ganga persónliga frælsi hins einstaka ov nær.

Eitt nøkulunda lika orðað bræv varð sent til Dimmalætting sunnukvöldið tann 7. í hesum, men av tí at eg ikki rokni við, at tað verður tikið upp, nú frá liður, sendi eg tað til Sosialin.

Ó. M. Stroyurs

Áheitan á útvarpið:

Eg ringið til Útvarp Føroya og bað um eina bønliga gerð, tí vegna gravferð hevði eg ikki sent heilsu til son min, sum so knappliga fekk skipsboð. Øll høvdu sent sum eg spurdi.

Við gráturødd bað eg út-

varpið gera mær tann beina. Tað bleiv ikki sagt nei einaferð, men tvær ferðir, sjálvt um eg greiddi teimum frá tí trista, sum hevði seinkað mær.

Mær hevur altíð dámað útvarpsendingarnar, men hetta kann eg ikki gloyma. Eg eri ikki ein, sum sniti

at gjalda, men um so var, so fóru tit ikki falit av 15 kr., bert teir hugsaðu um henda sjómann, sum skuldi burt at tæna landi og fólki okkara.

Tað mátti verið nokk at sagt ja tvær ferðir. Eg hevði ikki funnið upp á at biðið um hetta til ein

sunnudag, tí tað kundi biða, men eitt skip, sum fer avstað, setur kós frá landi og um tveir ella trýggjar dagar hoyra teir ikki útvarpið

ein sum er sorgarbundin og skuffað alt í senn

Ytringsfrihed Her og Nu er årets mest pinlige bog

Bókin, sum er umrødd niðan fyri, er um hvussu stóran er hjá hesi borgarligu rættindini í Danmark í dag. Bókin er komin út á Huset's Forlag, í Århus. Ummælið er úr einum faldara, forlagið hevur sent út.

Pinlig for alle dem der påstod og naivt troede at ytringsfriheden og tolerancen var en selvfølge i Danmark. Nogle af dem kan (måske) ved læsning her blive overbevist om hvordan ytringsfriheden krænes idag. Hvordan den siddende regering ikke blot er vidende om krænkelse af ytringsfriheden, af Grundloven og af FS's Menneskerettigheds erklæring, men selv er ansvarlig.

I denne bog beskriver nogle af dem, som selv har været udsat for tvangsforflytninger og afskedigelser, om situationen i dag. Når

man har læst de indlæg kan man tage bogens titel som en beskrivende, journalistisk titel: Dette er bogen om hvordan ytringsfriheden har det her og nu.

Man kan sige, at cencur og krænkelse af menneskerettighederne bliver betragtet som et onde, der skal bekæmpes. Der har denne 'hvidbog' en opgave. Den kan virke som et memento for alle der kritiserer krænkelse af menneskerettighederne i andre lande, men som ignorerer den daglige og systematiske undertrykkelse herhjemme. Det er fortsat vigtigt at kritisere undertrykkelsen i andre lande, men når regeringen gør det, husk da på, at den selv benytter sig af de samme midler: Krænkelse af ytringsfriheden, for at undgå kritik af magtudøvelsen.

Forhåbentlig vækker

bogen opsigt i udlandet, for kritik derfra er tit mere virkningsfuldt end kritik herhjemme. Det lyder paradoksalt, men talrige eksempler fra det internationale samarbejde beviser det.

YTRINGSFRIHED HER & NU er årets vigtigste bog. Den er vigtig for alle dem der ønsker at udvide og styrke de demokratiske tendenser og som vil være med til at diskutere samfundets udvikling nu. Den handler ganske vist ikke om de vigtige økonomiske problemer, der tilsyneladende overskygger alt, men den handler om magt, centralisering og moral.

I sidste ende kan det blive umuligt at diskutere

bókarummæli

økonomi og resourcefordeling uden fuld ytringsfrihed. Omvendt har vi selvfølgelig heller ikke noget at bruge ytringsfriheden til, hvis ikke det lige netop er for at kunne fremkomme med hver enkelts forestilling om alt mellem himmel og jord.

I indlæg, skrevet af folk der har set på krænkelse af ytringsfriheden udefra, kan man læse, at ytringsfriheden langt fra er garanteret i Danmark. Dermed er bogen agiterende, men den viser også hvordan vi kan komme ud af denne situation, såvel organisatorisk som moralsk. Der kan man læse bogens titel som et krav: Vi kræver

Ytringsfrihed her & nu